

Apstiprinu:

Valsts valodas centra direktors A. Timuška

PUBLISKAIS PĀRSKATS
VALSTS VALODAS CENTRA DARBĪBU
2005. GADĀ

1. Pamatinformācija

- 1.1. Iestādes juridiskais statuss – tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas, īstenojot valsts politiku, kā arī uzraugot un kontrolējot normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas jautājumos, nodrošina valsts valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību. Juridiskais statuss noteikts Valsts valodas likumā (26. panta otrā daļa) un Ministru kabineta 2005. gada 22. marta noteikumos Nr. 202 “Valsts valodas centra nolikums”. Valsts valodas centrs izveidots 1992. gadā.
- 1.2. Iestādes pamatfunkcija – normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība un kontrole valsts valodas jomā.
- 1.3. Būtiskākās izmaiņas iestādes darbībā pārskata laikā – ar 2005. gada 31. martu stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 202 “Valsts valodas centra nolikums”, kurā skaidrāk reglamentētas iestādes funkcijas, uzdevumi un kompetence, iestādes struktūra un amatpersonu kompetence, kā arī iestādes darbības tiesiskuma nodrošināšanas kārtība.
- 1.4. Padotības iestāžu Valsts valodas centram nav.

2. Iestādes darbības rezultāti

- 2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes:
  - pārraudzīt *Valsts valodas likuma* īstenošanu;
  - reglamentēt valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves sfērās normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos;
  - iesniegt priekšlikumus valsts valodas normatīvo aktu pilnveidošanai;
  - sniegt atzinumus par personvārdu rakstību;
  - skaidrot un popularizēt valodu funkcionēšanas pamatprincipus Latvijā;
  - organizēt latviešu valodas aizsardzības darbu;
  - veicināt latviešu valodas kultūras attīstību un nodrošināt valodas pareizu lietošanu;
  - saglabāt, atjaunot un aizsargāt vēsturiski pareizos un latviskai kultūrvidei raksturīgos Latvijas vietvārdus, reglamentēt to lietošanu oficiālajos tekstos un izdevumos;
  - veicināt latviešu valodas zinātnisko pētniecību;
  - popularizēt latviešu valodu pasaulē.
- 2.2. Informācija par prioritāšu īstenošanu: valsts pamatbudžeta programmas *Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana* rezultatīvo rādītāju izpilde (saskaņā ar Ministru kabineta 1999. gada 13. jūlija noteikumiem Nr. 252 “Noteikumi par resoru programmu un apakšprogrammu rezultatīvajiem rādītājiem”):

rezultatīvais rādītājs	plāns	faktiskā izpilde
✓ iestāžu skaits	1	1
✓ štata vienību skaits	20	20
✓ izstrādātie tiesību akti	2	2

✓ valsts valodas lietošanas izpildes kontrole iestādēs un uzņēmumos (pārbažu skaits)	2000	1976
✓ sagatavotie TV un radio raidījumi	2	2
✓ profesionālās sagatavotības semināri	10	11
✓ sagatavotie un izdotie normatīvie un informatīvi metodiskie materiāli	2	2

2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze:

rezultatīvā rādītāja "valsts valodas lietošanas izpildes kontrole iestādēs un uzņēmumos (pārbažu skaits)" izpilde nodrošināta par 98,8 % sakarā ar nepieciešamību pārskata gada 4. ceturksnī koncentrēt iestādes personāla un materiālos resursus vienas kompleksās pārbaudes veikšanai stratēģiski nozīmīgā objektā, nevis vairāku objektu kārtējam pārbaudēm.

2.4. Sniegtie pakalpojumi:

saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 4. oktobra noteikumiem Nr. 750 "Noteikumi par Valsts valodas centra sniegto maksas pakalpojumu cenrādis" iestāde ir tiesīga sniegt šādus maksas pakalpojumus:

- ✓ izsniegt izziņas par valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu;
- ✓ izsniegt izziņas par komersanta vai organizācijas nosaukuma atbilstību Valsts valodas likuma prasībām;
- ✓ izsniegt izziņas par vietvārdu pareizrakstību.

Sakarā ar minētā normatīvā akta stāšanos spēkā 2005. gada 7. oktobrī un neatbilstoši zemu pieprasījumu maksas pakalpojumi pārskata gadā faktiski netika sniegti.

2.5. Aktīvi tika sniegtas konsultācijas privātpersonām un iestādēm valsts valodas lietošanas jomu reglamentējošo normatīvo aktu piemērošanas jautājumos.

2.6. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā – iespēja saņemt atbildes uz personu iesniegumiem elektroniskā veidā.

2.7. Jaunas politikas iniciatīvas pārskata gadā netika īstenotas.

3. Budžeta informācija

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	86747	92150	91897
1.1.	dotācijas	85714	92150	91897
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1033	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā):	90093	93712	93752
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	89793	93412	92872
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, t.sk. iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0

2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	31950	36528	37772
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	300	300	880

4. Personāls

Amata vietu skaits – 20;
 faktiskais darbinieku skaits pārskata gadā – 5;
 faktiskais ierēdņu skaits pārskata gadā – 15;
 personāla izglītība – augstākā (ierēdņiem – 100 %, darbiniekiem – 80 %);
 iestādē regulāri notiek personāla profesionālās sagatavotības semināri, konkrēti – juridiskos un cilvēktiesību jautājumos saistībā ar *Valsts valodas likuma īstenošanu*; ierēdņi 2005. gadā apmeklējuši arī Valsts administrācijas skolas u.c. izglītojošu institūciju rīkotus mācību kursus;
 personāla mainība – pārskata gadā aizpildīta 1 ierēdņa amata vietas vakance.

Personāla sadalījums pa vecuma un dzimuma grupām:

Vecums / dzimums	Sievietes (skaits)	Vīrieši (skaits)
20–29 gadi	0	0
30–39 gadi	2	0
40–49 gadi	2	2
50–59 gadi	8	2
60–69 gadi	1	2
70 gadu un vairāk	1	0

5. Komunikācija ar sabiedrību

- 5.1. Pārskata gadā notika pasākums sabiedrības informēšanai un izglītošanai – akcija “Noknipsē Gimalajiešu lāci” (martā un aprīlī), kuras mērķis bija pievērst sabiedrības uzmanību valodas kultūras jautājumiem un valsts valodas lietojumam publiskajā sfērā.
- 5.2. Īpaši pasākumi sabiedrības viedokļa izziņāšanai netika īstenoti ierobežoto finanšu resursu dēļ. Uzskatām, ka sabiedrības apmierinātību ar iestādes darba kvalitāti raksturo nelielais pārsūdzēto lēmumu skaits.
- 5.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru – pārskata gadā Valsts valodas centrs regulāri piedalījās s/o “Lauku bibliotēku atbalsta fonds” organizētajos Grāmatu svētkos dažādos Latvijas reģionos.
- 5.4. Konsultatīvās padomes Valsts valodas centram nav.

6. Plāni nākamajam gadam

- 6.1. 2006. gada prioritātes:
  - pārraudzīt *Valsts valodas likuma* īstenošanu;
  - reglamentēt valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves sfērās normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos;
  - iesniegt priekšlikumus valsts valodas normatīvo aktu pilnveidošanai;
  - organizēt latviešu valodas aizsardzības darbu;
  - veicināt latviešu valodas kultūras attīstību un nodrošināt valodas pareizu lietošanu;

- saglabāt, atjaunot un aizsargāt vēsturiski pareizos un latviskai kultūrvidei raksturīgos Latvijas vietvārdus, reglamentēt to lietošanu oficiālajos tekstos un izdevumos;
  - atbalstīt latviešu valodas zinātniskās izpētes projektus;
  - popularizēt latviešu valodu pasaulē.
- 6.2. Iestādes finanšu saistības uz 2006. gada 1. janvāri:
īstermiņa kredītsaistības Ls 7831,- apmērā.
- 6.3. Iestādei ir izvēsta starptautiskās sadarbības partneri gandrīz visās Eiropas valstīs, ASV, Kanādā, Austrālijā u.c. valstīs – gan valodas politikas īstenošanas un lingvistiskās likumdošanas, gan sociolingvistiskās situācijas izpētes un valodiskās vides aizsardzības jomā, kā arī pamattautības un minoritāšu lingvistisko tiesību ievērošanas aspektā.
- 6.4. Iestāde atbalsta un veicina zinātniskos pētījumus par latviešu valodu kā LR valsts valodu, galvenokārt sociolingvistikas un onomastikas nozarē (sadarbībā ar IZM Valsts valodas aģentūru un LU aģentūru “Latviešu valodas institūts”).

7. Normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība un kontrole

- 7.1. Pārskata gadā veiktas 1976 valsts valodas lietojuma pārbaudes iestādēs un uzņēmumos. Kopā 700 lietās novērsti normatīvo aktu pārkāpumi valsts valodas lietošanas jomā.
- 7.2. Regulāri tika veikti klientu informēšanas un konsultēšanas pasākumi (rakstveidā un mutvārdos), kas saistīti ar tiesību aktu normu satura izskaidrošanu un šo normu piemērošanu.
- 7.3. Regulējamajā vidē normatīvo aktu ievērošanu visvairāk ietekmēja atsevišķu plašsaziņas līdzekļu izplatītā dezinformācija par normatīvo aktu prasību drīzu mīkstināšanu un veikto pārbaūžu likumības apšaubīšanu.
- 7.4. Pārskata gadā izskatītas 620 administratīvā pārkāpuma lietas, no kurām 616 lietās par normatīvo aktu pārkāpumiem piemērotas soda sankcijas – uzlikti naudas sodi. Lietvedība izbeigta 4 lietās.
- 7.5. Augstākās instancēs pārsūdzēti 3 iestādes amatpersonu pieņemtie lēmumi.
- 7.6. Prognoze par regulējamās vides attīstības dinamiku – administratīvo pārkāpumu skaits būtiski nemazināsies, savukārt palielināsies valsts valodas inspektora darba intensitāte un atbildības pakāpe, kā arī iestādes amatpersonu pieņemto lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzības gadījumu skaits.

LR Tieslietu ministrijas

Valsts valodas centra

direktors

Agris Timuška

Rīgā, 29.06.2006.